

ANONİM ŞİRKETLERDE KÂR PAYI DAĞITIMI

Av. Kardelen BAHADIR

Anonim şirketlerde pay sahiplerinin en önemli ve temel haklarından birisi kâr payı hakkıdır. Sermaye şirketlerinden biri olan anonim şirketlerin temel amacı kazanç elde edilmesi ve kazancın ortaklar arasında paylaşılması olduğundan kâr payı dağıtımı hususu pay sahipleri bakımından büyük önem arz etmektedir. Ancak, anonim şirketlerin kâr payının dağıtılması halinde pay sahipleri ile şirket arasındaki menfaat dengesini dikkate alması gerekmektedir. Şöyle ki, şirketin sermayesinin iadesi kapsamına girebilecek boyutta kar dağıtımı yapılamayacağı ve pay sahiplerinin de kâr payı alma hakkının zedelenemeyeceği hususları kâr payı dağıtımı halinde göz önünde bulundurulmalıdır.

Kâr payı, anonim şirketin yıllık kazancı üzerinden pay sahiplerinin payları oranında hesaplama yapılarak ödenen kısım anlamına gelmektedir. Nitekim, 28379 sayılı ve 09.08.2012 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ uyarınca kâr payı; *“net dönem kârı veya serbest yedek akçeler üzerinden ortaklara ve kâra katılan diğer kimselere genel kurulca dağıtılmasına karar verilen tutar”* olarak tanımlanmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) uyarınca sermayenin korunması ilkesi uyarınca anonim şirketlerin elde ettikleri kârın tamamı kâr payı olarak dağıtılmamaktadır. Kar dağıtımı yapılacak tutarın hesaplanması için öncelikle anonim şirketin yıllık bilançoya göre kar sağlanması ve önceki yıl karlarından yedek akçelerin ayrılması gerekmektedir. Ayrıca kanuni ve isteğe bağlı yedek akçelerin net dönem karından ayrılması gerekmektedir. Aksi halde kâr payı dağıtılması mümkün değildir. Pay sahiplerinin kâr payına iştiraki pay oranına göre belirlenmektedir. Ancak, TTK’nın 507/2. maddesi uyarınca esas sözleşme ile bazı paylara tanınan imtiyaz hakları ve özel menfaatler saklı tutulmuştur. Buna göre kâr payı dağıtımından bazı paylara imtiyaz tanınması mümkündür.

Kâr payı dağıtımı anonim şirketin kar elde etmesine ve genel kurulun kâr payı dağıtımı yapılması yönünde karar almasına bağlı olarak yapılabilmektedir. Kâr payının dağıtılmasına karar vermeye yetkisi münhasıran genel kurula aittir. Genel kurulun kâr payı dağıtımına ilişkin kararı genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. TTK’da genel kurulun kar dağıtımı kararına ilişkin özel bir nisap öngörülmediğinden genel kurul, basit toplantı ve karar yeter sayısına göre karar alabilecektir.

Kâr payının ne zaman ve ne şekilde ödeneceği hususları genel kurul tarafından belirlenmektedir. Buna göre; genel kurul kâr payının tamamının bir defada veya birkaç taksit halinde ödenmesine karar verebilecektir. Ayrıca, genel kurul kararında belirlenen ödeme tarihine göre kâr payı hakkının muaccel hale geldiği tarih belirlenebilecektir. Eğer genel kurul kararında kâr payının dağıtılacağı tarih belirlenmemiş ise bu durumda genel kurul kararının alındığı tarihte muaccel hale geldiği kabul edilebilecektir.

Hal böyle iken, 17.04.2020 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında hazırlanan 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (“Kanun”) kapsamında yapılan değişiklik sonucunda sermaye şirketlerinin kâr payı dağıtımına ilişkin TTK’ya Geçici Madde 13 eklenmiştir.

İşbu düzenleme ile sermaye şirketlerinin, 30.09.2020 tarihine kadar dağıtabilecekleri kâr payı tutarının 2019 yılı net dönem kârının %25'ini aşamayacağı, geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçelerin dağıtımına konu edilmeyeceği ve genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemeyeceği düzenlenmiştir. Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler bu düzenlemeden muaf tutulmuştur.

Genel kurulca 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtım kararı alınmış ancak henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının %25'ini aşan kısma ilişkin ödemelerin 30.09.2020 tarihine kadar ertelendiği ayrıca belirtilmiştir.

Yapılan değişiklik ile sermaye şirketlerinin 2020 yılında yapacakları kâr payı dağıtımları sınırlandırılmış olup şirket kaynaklarının nakit kar dağıtım yapılarak azaltılmaması ve şirketlerin mevcut kaynak yapılarını koruması, böylelikle finansman ihtiyaçlarının doğmasının engellenmesi amaçlanmıştır.

Hak sahipleri, yukarıdaki açıklamalarımız uyarınca belirlenecek olan muacceliyet tarihine göre kâr payı alacaklarını 5 (beş) yıl içerisinde talep etme hakkına sahiptir. Hak sahipleri 5 (beş) yıl içerisinde bu alacaklarını talep etmedikleri takdirde kâr payı alacakları zamanaşımına uğrayacaktır.

Kâr payının haksız ve kötüniyetle alınması hali 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 512. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; haksız yere ve kötüniyetle kâr payı veya hazırlık dönemi faizi alan pay sahipleri bunları geri vermek zorunadır. Kâr payının haksız olarak dağıtılması, anonim şirketin finansal tablolarının gerçeği yansıtmaması, mevzuata veya muhasebe ilke ve kurallarına aykırı hazırlanması halinde karşımıza çıkabilecektir.

Genel kurulun kâr payı dağıtım kararının kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı olması halinde ise genel kurul kararının iptali davası açılması söz konusu olabilecektir. Böyle bir durumda davalı anonim şirketin kar dağıtımına ilişkin kararın gerekçesini açıklaması gerekmektedir. Ayrıca, iptal davasının; kâr payının dağıtılmasına ilişkin genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren 3 (üç) aylık hak düşürücü süre içerisinde açılması gerekmektedir.